

Foreningen NORDEN

REFERAT AF LANDSSTYRELSESMØDE LØRDAG DEN 8. OKTOBER 2016 GRAND HOTEL, ODENSE

Tilstede: Jørgen Andresen, Aage Augustinus, Line Barfod, Bente Dahl, Bjarne Dalum, Finn Skougaard Ebenhecht, Hanne Ekstrand, Bent Jensen, Mogens Jensen (*landsformand*), Lisa Juhler, Jakob Lund, Susanne Prip Madsen, Dorit Myltoft, Marion Pedersen (*næstformand*), Erling Pilgaard, Bent Roskjær, Tage Sørensen, Flemming Thøgersen, Lise Witthøft og Helle Engslund Krarup (*oplægsholder*).

Fra landskontoret: Peter Jon Larsen.

Referat: Peter Jon Larsen.

Efter **Mogens Jensen** havde budt deltagerne velkommen blev mødet indledt med en drøftelse af Nordisk Ministerråds (NMR) reformarbejde, hvor NMRs seniorrådgiver **Helle Engslund Krarup** kom med et oplæg.

I oplægger kom **Helle Engslund Krarup** ind på følgende:

Overskriften på fase to i reformarbejdet er **Nordens tid er nu** - lidt modig titel, men det er faktisk sådan opleves det i NMR i disse år. Der sker rigtig meget spændende. Mange nye initiativer, fornyet dynamik i samarbejdet og stor interesse for Norden ude i verden.

Da NMRs nuværende generalsekretær, **Dagfinn Høybråten**, tiltrådte april 2013 var det med et klart mandat til at reformere NMR

Under overskriften Nyt Norden startede reformprocessen foråret 2014 med mere politik og bedre budget (transparens og mål), herunder strategiske gennemlysninger, fokus på EU- og internationale sager, bedre samarbejde med NR, effektivt sekretariat, "mere tænketank" - fokus på at understøtte det politiske arbejde, bedre udnyttelse af projekterne og bedre styring af de nordiske institutioner.

I efteråret 2015 pressede den kommende finske MR-SAM (NMRs samarbejdsministre) formand presser på for yderligere reformer, og i februar 2016 blev der givet mandat til generalsekretæren om at forberede næste fase af reformarbejdet, som skal bidrage til at øge NMRs relevans for nordiske regeringer, næringsliv og civilsamfund, som **Dagfinn Høybråten** udtrykte det: et ægtefødt barn af MR-SAM.

Hvorfor er der fortsat behov for reformer:

De største flygtningestrømme i Europa i nyere tid har sat den fri bevægelighed i Norden under pres, idet der for første gang siden pasunionens indførelse i 1950'erne gennemføres grænsekontrol mellem nordiske lande. Samtidig står alle nordiske lande overfor en stor samfundsopgave i forhold til integration af flygtninge og indvandrere i de nordiske samfund.

Udviklingen i Rusland har skabt nye betingelser for Nordisk Ministerråds engagement i Nordvestrusland og betyder, at aktiviteterne på Nordisk Ministerråds kontorer i Nordvestrusland er afviklet, mens samarbejdet videreføres i regi af andre forvaltningsorganer. Udviklingen har samtidig medført nye ønsker til det nordiske engagement i Baltikum, ligesom samarbejdet med naboerne i Vest og andre dele af verden er opprioriteret.

Gentagne terroranslag i Europa – og i nordiske lande – har sat de åbne nordiske samfund under pres og skabt behov for fælles indsatser for at bekæmpe radikaliserings og sikre demokrati, inklusion og sikkerhed.

EU-samarbejdet befinder sig i en historisk legitimitetskrise. Udviklingen indikerer, at regionalt samarbejde og regional integration fortsat – og måske i stigende grad – er relevant. Samtidig øges interessen for nordisk samarbejde om EU-sager af fælles interesse, og EU-spørgsmål fylder stadig mere på Nordisk Ministerråds dagsorden.

Den internationale interesse for Norden er stor – og stigende – lige fra nordisk mad, litteratur og film til nordisk natur og samfundsløsninger. I alle dele af verden efterspørges nordiske løsninger på globale udfordringer, og nordisk samarbejde om profilering af Norden og i internationale samarbejdsfora er i stigende grad relevant. Ved at koordinere positioner og udspil vælger de nordiske lande ofte at tale med én stemme.

Verdens klimaudfordringer er omfattende. Med den globale klimaaftale fra Paris i december 2015 indgik størstedelen af verdens lande en aftale med klare mål om at bekæmpe klimaforandringerne. De nordiske lande har nu en enestående mulighed for at bidrage til arbejdet med implementeringen af aftalen ikke mindst med udgangspunkt i de nordiske landes erfaringer i omdannelsen til energieffektive og klimabeständige lavkulstoføkonomier.

De nordiske lande er blandt de mest innovative og digitale i verden. Den digitale udvikling sker med stor hast og stiller fortsat de nordiske lande overfor såvel muligheder som udfordringer. Potentialet for nordisk samarbejde er stort. Også på dette område kan Norden være en forgangsregion.

Dette er nogle af de tendenser, som har medvirket til, at landene ønsker at fortsætte arbejdet med at udvikle det nordiske samarbejde gennem fortsat reformering af Nordisk Ministerråd.

Nordens tid er nu – Nyt Norden 2.0

Generalsekretæren sendte sine anbefalinger til MR-SAM i september 2016. Reformens hovedelementer er

Norden verdens mest integrerede region. Der skal ske en vurdering af mulighederne for at revitalisere lovgivningssamarbejdet.

Nordisk samarbejde skal bidrage til vækst: Inddragelse af erhvervsliv.

Nordisk samarbejde skal være relevant for borgerne: Inddragelse af civilsamfundsaktører (evt. gennem medborgerinitiativ, hvilket drøftes med Nordisk Råd).

Mere fleksibelt og prioriteret budget, hvor der er rum til nye initiativer.

Justeret struktur for ministerrådene (i høring nu, drøftes igen til december), nogle fandt at man burde lave en radikal reform, tilpasning til EU's strukturer, men det var der ikke politisk opbakning til, men en anbefaling om mindre justeringer.

Mere fleksibelt ministersamarbejde: Ad hoc strukturer benyttes til at adressere nye problemstillinger, fx ministerkonferencen, uformelle ministermøder, ad hoc ministerråd, fx om integrationssamarbejdet.

Bedre samspil mellem embedsmænd og ministre (samarbejde på højt niveau og ikke altid gennem enighed i embedsmandskomiteerne).

Bedre koordination mellem formelt/uformelt nordisk samarbejde: Fx ved udenrigsministrenes samarbejde om indsats vedrørende russisksprogede medier i Baltikum og ambassadesamarbejde.

Helle Engslund Krarup fremhævede, at der er kommet en række nye initiativer i løbet af de senere år: NMRs program for Demokrati, Inkludering og Sikkerhed, øget samarbejde om digitalisering, samarbejde om integration af flygtninge og indvandrere, indsats målrettet russisktalende medier i Baltikum, international profilering og positionering af Norden, statsministerinitiativet "Nordiske løsninger på globale samfundsudfordringer" og Nordisk kulturfestival i 2017 på Southbank Centre i London.

Med statsministerinitiativet Nordiske løsninger på globale samfundsudfordringer, kom under overskriften **Nordic Green** en del, hvor vi vil dele gode nordiske erfaringer med at skabe bæredygtige byer – noget som er vigtigt i en tid hvor en omfattende urbanisering får verdens byer til at vokse med hidtil uset hast. Vi vil udvikle innovative nordiske klima- og energi løsninger, som både kan bidrage til øget økonomisk vækst og som samtidig reducerer CO2 udledningen.

Under overskriften **Nordic Food and Welfare** vil vi udbrede nordiske erfaringer med sund og bæredygtig fødevarerproduktion, så vi både adresserer global fejlnæring og bidrager til at afhjælpe klimaudfordringerne. Og vi vil udbrede erfaringerne med gode og innovative velfærdsløsninger til en stadigt ældre befolkning verden over.

Endelig vil vi under overskriften **Nordic Gender Effect** vise, hvordan ligestilling på arbejdsmarkedet bidrager til bæredygtig økonomisk vækst. Rundt omkring i verden er der stor interesse for gode løsninger som skaber balance mellem arbejdsliv og familieliv, og det er noget af det, vi er gode til i Norden.

Med disse nye initiativer kan vi bidrage til en positiv udvikling globalt. Og vi kan bidrage til at skabe bæredygtig vækst i de nordiske lande ved at udvikle de nordiske styrkepositioner og dermed øge eksporten og skabe arbejdspladser i Norden.

Efter **Helle Engslund Krarups** oplæg, var der en drøftelse, hvor

Mogens Jensen mente, at de politiske rammer var gode. Han lagde vægt på fleksibiliteten i oplægget, så man kunne forholde sig til, hvad der sker uden for Norden. Han ønskede, at der skete en god nordisk samordning inden for klimamål og FN's verdensmål. Vigtigt med fælles nordisk handlekraft i stedet for stive strukturer.

Line Barfod mente, det var godt, at der skete ændringer, men man må ikke glemme civilsamfundet, da Norden bygger på et folkeligt engagement. Hun understregede også Verdensmålene, som vigtige at arbejde videre med i en nordisk sammenhæng. Hun nævnte også klima, sundhed og

digitalisering, især i forhold til mere brugerdrevet digitalisering. Også fredsspørgsmålene bør være en del af de nordiske prioriteringer. Nordvisionssamarbejdet er også vigtigt, så vi ikke overlader til de globale kræfter at styre den redigerede virkelighed, især i forhold til børn og unge.

Marion Pedersen glædede sig over, at fornyelsesprocesserne er kommet godt i gang. Hun understregede med baggrund i hendes erfaringer fra Nordisk Råd, budgetreformen og mere transparens. Hun glædede sig også over revitaliseringen af lovgivningssamarbejdet, fjernelsen af grænsehindringerne og fælles implementering af EU-regler og opfordrede til en bedre dialog mellem MNR og NR.

Bent Jensen understregede Norden NU og at de nordiske lande skal markere sig bedre i EU og drage nytte af fællesskabet.

Jakob Lund glædede sig også over arbejdes fremdrift. Der er mange gode ting i oplæggene, men der er også andre ting, der er vigtige at få styr på nordisk. Han mærker dem i det daglige, når han kommer fra Bornholm! Men vi skal også tænke anderledes om det nordiske, ikke mindst i forhold til de kommende generationer.

Dorit Myltoft stillede spørgsmålet om, hvor realistisk det er at Norden som integreret region kan komme med i G20.

Susanne Prip Madsen takkede for et godt oplæg, og understregede vigtigheden af det folkelige, som er det, der gør det nordiske unikt. Hun henviste også til tv-serier, der kan skabe større sprogforståelse, f.eks. den norske serie Skam.

Bent Roskjær tog spørgsmålet om grænsekontrollen op, som er en stor belastning, ikke mindst for borgerne i Øresundsregionen.

Jørgen Andresen mente, at medierne burde interessere sig mere for det nordiske stof, men desværre tager medierne ikke de positive historier.

Mogens Jensen var også meget interesseret i medierne, som er et vigtigt fundament for velfærdsstaten – ikke mindst den public service tradition, som vi bygger på i Norden. Her bør de nordiske lande stå sammen for at værne om den tradition, så vi ikke overlader hele fladen til kommercielle kræfter på medieområdet. Der skal være en platform, vi har tillid til.

Helle Engslund Krarup nævnte, at der er en tæt dialog mellem de nordiske public service kanaler. Hun anerkendte også, at den folkelige opbakning til Norden er kæmpe stor, men ofte ved de adspurgte i undersøgelserne ikke meget om, hvad det går ud på. Men hun var enig i, at det var vigtigt at få civilsamfundet med, og det er også en del af oplægget. Hun var også inde på verdensmålene og de nordiske styrkepositioner, som også er taget op blandt statsministrene, ligesom Nordens rolle i forbindelse med fredsinitiativer, bliver drøftet. Hun var også inde på en mere fælles implementering af EU-lovgivningen. Det var ikke enkelt, men der bliver arbejdet med det i forbindelse med en samlet EU-satsning. Hun nævnte miljøområdet og energiområdet som to områder, hvor der arbejdes meget konkret på fælles løsninger. Mht. G20 er den realistiske vej lige nu at komme med fælles indspil til G20, hvilket de nordiske lande gjorde til det seneste møde i Kina, hvor indspillet var i form af Green Financing. Mht. grænsekontrollen er det svært at se på for NMR, men NMR har ikke mulighed for at agere.

Efter en god og livlig debat, gik landsstyrelsen over til den ordinære dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

2. Godkendelse af referat fra 11. juni 2016

Referatet blev godkendt.

3. Meddelelser

a.) landsformand

Mogens Jensen kom med breaking news: Hendes majestæt Dronningen, der også er protektor for vores forening, har indvilget i at stille op til interview til næste nummer af Norden NU. Han henviste endvidere til sin kronik i Berlingske om sammenlægning af de nordiske statsbaner, som også havde skabt (positiv) debat. Han arbejder nu på en om nordisk samarbejde indenfor miljøberedskab. På integrationsområdet var det et femskridt, at man nu havde lavet en nordisk enhed, der arbejdede med spørgsmålet. Han fortalte også om et møde, han havde haft med de folk, der står bag ved et nyt virtuelt nordisk medie Broen xyz, som er et nordisk projekt med udgangspunkt i Norge og den kendte norske tv-vært Hilde Sandvik. Folkene bag har også ambitioner om at lave et nordisk Davos for erhvervsfolk, økonomer, forskere mm., hvor vi havde interesse i, at der i den forbindelse kan knyttes folkelige sideevents på projektet. Han nævnte ligeledes en nordiskfestival for journalister i forlængelse af den nordiske journalistuddannelse, hvor man samler alle interesserede journalister i forbindelse med Nordisk Råds sessioner. Han havde også været i Radio midtvest i forbindelse med Thistedafdelingen havde afholdt et godt og innovativt venskabsbymøde i sommer. Samtalerne med folketingets politiske partier fortsætter. Senest med et møde med Martin Lidegaard (RV). Han havde også fulgt op på samtalen med undervisningsministeren fra i vinter, hvor han havde bedt om ekstra midler til at foreningens skolearbejde.

Line Barfod understregede vigtigheden af arbejdet med børn og unge, og ikke mindst af sikre, at børn og unge får et nordisk børneunivers med spil, film, lege mm.

Mogens Jensen var enig, men det drejer sig også om at brande det univers, vi allerede har i de nordiske public-service kanaler, over for børn og unge.

b.) forretningsudvalget

Mogens Jensen henviste til det seneste forretningsudvalgsreferat, der var sendt ud som bilag. Han nævnte bl.a., at forretningsudvalget havde vedtaget at opprioritere indsatsen i forbindelse med folkemødet på Bornholm allerede fra næste år, og de nordiske folkemøder i forbindelse med jubilæet.

Marion Pedersen fortalte, at hun havde sagt ja til at afsløre en genopsætningen af Frej-stenen i Christiansfeld, lige som hun skulle overrække diplomer og holde tale i forbindelse med FNF's

projekt med nordenambassadører, hvor Nordjobbere blev undervist og vejledt i at hjælpe foreningerne med at få flere unge til at blive aktive i det nordiske.

c.) Jubilæumsudvalg

Mogens Jensen henviste til det udsendte referat, og aktiviteterne vil centrere sig om de idepolitiske visioner. Vi skal bruge jubilæet til at mobilisere for den nordiske sag og sætte ekstra turbo på Norden. Vi vil række ud til en lang række samarbejdspartnere, der vil fødselsdagsbarnet det godt. Der skal ske en intern og ekstern mobilisering op til, under og efter jubilæet. Selve jubilæet bliver holdt på dagen (også selv om den ligger lige før Påske), nemlig mandag den 15. april 2019 med en politisk del med statsministre på Christiansborg, og en festlig/kulturel del om aftenen i DR Koncerthuset – gerne med transmission. Vi er pt. i gang med at få nogle ”ambassadører” for jubilæumsfejringen, og direktør for DR Koncerthuset Leif Lønsmann, som vi har haft møde med, har indvilget i at stille op. Vi fortsætter med en møderække med partnere. Han henviste også til skolearbejdet og ansøgning til A. P. Møllers fond, opfølgning på vores erhvervssamarbejde, Nordjobb jubilæumsmarkering, Biblioteksugen i jubilæets tegn, en særlig indsats omkring nordiske venskabssamarbejde – gerne med KL, og ungdomsrettede tiltage – gerne med de politiske ungdomsorganisationer og DUF. Det nordiske element skal med ind overalt i 2019 – også lokalt!

Lisa Juhler fortalte om et skoleprojekt i Fredensborg med Nordiske Filmdage, hvor det havde været svært at skaffe film. Hun opfordrede til, at foreningen tog kontakt til Danske Børne- og Ungdomsfilmklubber (DaBUF).

Susanne Prip Madsen takkede formanden og udvalget for, at vi nu for alvor tog ejerskab i forbindelse med det nordiske jubilæum.

Aage Augustinus syntes også, det var et fint oplæg, men understregede også, at meget skal gøres lokalt.

Bent Roskjær lovede at tage jubilæet ind i forbindelse med forberedelsen af Bogens Dag i 2019.

Lise Withthøft mente, vi skulle give vores navn et brush up, der gjorde det mere sexet. Vi kunne udskrive en konkurrence i den forbindelse.

Line Barfod syntes, at vi skulle bruge sloganet Meget Mere Norden mere aktivt i forbindelse med logoet og navnet. Vi skal også snakke med de unge om, på hvilken måde de vil være aktive omkring det nordiske.

Tage Sørensen fortalte, at lokalafdelingen i Skærbæk skulle være vært for deres venskabsbystævne i 2019, og han ville også tage jubilæet med i forberedelserne.

d.) Uddannelsesudvalg

Peter Jon Larsen refererede kort i formandens fravær fra det seneste møde, og henviste til referatet, der lå på hjemmesiden.

e.) generalsekretær

Peter Jon Larsen fortalte, at foreningen var med på en ansøgning til Nordisk Kulturfond om et forprojekt til oprettelsen af et Akademi for Kunst, design og Turisme i Skagen. Forprojektet går ud på at afholde et møde med rektorer og prorektorer for de nationale, nordiske akademier, for at få et indtryk af interessen og oplæg til en indholdsbeskrivelse. Projektet støttes af fhv. rektor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi, Else Marie Bukdahl og Bjørn Nørgaard. Han berettede endvidere om den nordiske forfatterturne, som nu er ved at falde på plads, hvor Inga H. Sætre, der har været nomineret til den nordiske børnelitteraturpris, vil komme rundt på en række skoler i Sønderjylland og Sydslesvig. Også biblioteksugen ligger nu færdig på nettet, og vi genoptrykker skolevisitkortene.

4. Økonomi

Peter Jon Larsen henviste til den udsendte halvårsbudgetopfølgning, der også har været behandlet af forretningsudvalget, og som desværre eller heldigvis – alt efter temperament – ikke byder på overraskelser (forstået som negative eller positive). Han gjorde i den forbindelse opmærksom på, at forretningsudvalget havde disponeret ekstra op til 75.000 kr. til forberedelsen af ansøgningen til A. P. Møller fonden i forbindelse med jubilæumsskoleprojektet.

5. Handleplan

Peter Jon Larsen henviste til den udsendte reviderede handleplan, hvor bemærkninger fra seneste møde var taget ind i handleplanen samt forretningsudvalgets opjustering af indsatsen i forbindelse med Folkemøderne.

Jørgen Andresen henviste til, at når der står i pkt. 4, at lokalafdelinger opfordres til at tage emner op med relation til foreningens idegrundlag, er det vigtigt, at landsforeningen melder idepolitiske ting ud, som man kan tage op.

Jakob Lund mente, at ideudviklingen skulle spire lokalt, og så kan man lade tingene gro nedefra og op – som vi har tradition for i Norden.

Line Barfod henviste til, at foreningen har et idegrundlag, som ligger på hjemmesiden.

6. FNF

Peter Jon Larsen henviste til dagsordener og referater fra møder i FNF findes på hjemmesiden. Han henviste også til seneste referat fra mødet i det administrative kollegie, der var udsendt med indkaldelsen. Han glædede sig over, at de andre foreninger var med på de danske jubilæumsideer, så den fællesnordiske markering bliver i forbindelse med de danske events – selv om både Norge og Sverige også har jubilæum i 2019.

Bente Dahl fortalte om arbejdet med Orkester Norden, hvor hun var FNF's repræsentant.

7. Eventuelt – herunder fastsættelse af kommende møder

Jakob Lund berettede om Nordic Horizons, som er en uformel gruppe af skotske fagfolk, der ønsker at hæve standarden for viden og debat om liv og politik i de nordiske lande.

Erling Pilgaard mindede om, at Finland havde jubilæum i 2017, hvor de i Ålborg arbejder med at få en rejse til Finland op at stå.

Næste møde blev fastsat til

LØRDAG DEN 18. MARTS 2017 KL. 11 – 16
og det konstituerende møde
LØRDAG DEN 10. JUNI 2017 KL. 11 – 16

Pjl/PJL 19.10.2016